

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

VIKTORINA

**Vabzdžių įkandimai,
erkių pernešamos ligos
(uodai erkės, bitės, blusos)**

Visuomenės sveikatos specialistė Regina Koroliova

2020 m.

Vabzdžių įkandimai, erkių pernešamos ligos

Viktorinos taisyklės:

1. Kiekviena komanda sugalvoja savo pavadinimą, kurį užrašo į gautus atsakymų lapus.
2. Pateikiama po 11 klausimų.
3. Kiekvienam klausimui skiriama 2 minutes.
4. Laikas bus pradedamas skaičiuoti perskaičius klausimą.
5. Po kiekvieno pateikto klausimo užrašomas komandos atsakymas į atsakymų lapus.
6. Už kiekvieną teisingai atsakytą klausimą komanda gauna po 1 tašką.

1. Klausimas

Kokius žinote dažniausiai žmonėms
kandančius vabzdžius ?

2. Klausimas

Kaip išvengti susidūrimo su nepageidaujamais vabzdžiais?

3.Klausimas

Ką daryti įgėlus vabzdžiui?

4. Klausimas

Kaip apsisaugoti nuo vabzdžių įgėlimų ?

5.Klausimas

Į kurias vietas dažniausiai įsisiurbia erkės?

6.Klausimas

Kokias ligas platina erkės?

7.Klausimas

Kaip šiomis ligomis užsikrečiama?

8. Klausimas

Kokie erkinio encefalito ir Laimo ligos požymiai?

9.Klausimas

Ką daryti įsisiurbus erkei?

10.Klausimas

Kaip apsisaugoti nuo erkių platinamų ligų?

11. Klausimas

Kokia erkių platinamų ligų profilaktika ?

1. Atsakymas:

Uodai;
Erkės;
Blusos;
Blakės;
Musės;
Utelės;
Vorai.

2. Atsakymas

Vykdami į gamtą, nenaudokite kvėpalų, kvapnių muilų, kremų ir tonikų;

Nepalikite atvirų talpų (ąsotėlių, butelių, popierinių pakelių ir kt.) su gėrimais, kad į juos nepakliūtų bitės, vapsvos ar kiti geliantys vabzdžiai;

Nemojuokite rankomis. Taip dar labiau patrauksite lizdą ginančių vabzdžių dėmesį. Visi vabzdžiai geriau mato judančius daiktus;

3. Atsakymas

Pirmiausia reikia ištraukti geluonį, po to patartina nusiimti žiedus ir apyrankeles (jei vabzdys įgėlė į plaštaką), dezinfekuoti įgėlimo vietą.

4 .Atsakymas

Uodams ir kitiems kraujasiurbiams vabzdžiams atbaidyti vartojamos specialios priemonės, vadinamos repelentais, tačiau šios medžiagos neapsaugo nuo bičių ir vapsvų. Repelentai gali būti ir natūralios kilmės, pavyzdžiui: citrinžolės ar levandų eterinis aliejus.

Siekiant išvengti vapsvų, širšių ir bičių, gamtoje nepatartina kvėpintis stiprų, ypač gėlių kvapą skleidžiančiais kvėpalais.

Gėrimus gerkite tik iš tokios taros, kad matytumėte, jog į gėrimą nepateko vabzdys, nepastebėję galite jį praryti.

Venkite valgyti atvirose vietovėse, ypač vaisius, ledus – jie privilioja vabzdžius.

Nerekomenduojama vaikščioti basomis po žydinčias pievas. Labai daug vapsvų būna po vaismedžiais ant žemės nukritusiuose vaisiuose – juos reikėtų rinkti atsargiai.

Venkite gausiai žydinčių gėlynų, medžių ir krūmų. Neikite prie avilių, vapsvų ar širšių lizdų.

5. Atsakymas

Erkės dažniausiai įsisiurbia į kaklą, paaušius, kirkšnis, pažastis, kojų ar rankų lenkimo sritį.

6. Atsakymas

Lietuvoje erkės dažniausiai platina erkinį encefalitą ir Laimo ligą.

7. *Atsakymas*

Žmonės erkių platinamomis ligomis suserga, įkandus infekuotai erkei. Erkiniai encefalitu galima užsikrėsti ir maistui vartojant nepasterizuotą ožkų ir karvių pieną.

8. Atsakymas

Erkinis encefalitas. Liga pasireiškia sunkiu galvos smegenų ar jų dangalų uždegimu, o jo simptomai neretai būna panašūs į gripo – liga prasideda staiga, pakyla aukšta temperatūra, gali skaudėti galvą, sąnarius, pečius, kai kuriais atvejais gali pradėti krėsti šaltis, pykinti, viduriuoti. Inkubacinis periodas (nuo erkės įkandimo iki pirmųjų simptomų atsiradimo) gali trukti iki 30 dienų. Įsisiurbus erkei, virusas iš pradžių patenka į kraujotaką ir limfotaką – tada atsiranda požymių, panašių į gripą. Negalavimai paprastai vargina tik apie savaitę, o tada jie išnyksta. Tiems, kurių organizmo gynyba sušlubuoja, prasideda antroji ligos fazė – smegenų dangalų ar netgi smegenų uždegimas, kuris ypač pavojingas ar net mirtinas (kasmet Lietuvoje miršta 1-3 asmenys).

Laimo liga - ne virusinė, nuo jos nėra skiepų. Persirgus neįgyjamas imunitetas, tad Laimo liga galima susirgti ne vieną kartą. Dėl šios priežasties erkių saugotis reikėtų ne mažiau nei anksčiau. Inkubacinis periodas paprastai trunka nuo 8 iki 30 dienų.

Ligos simptomai. Būdingiausias požymis – po 7-14 dienų atsirandanti odoje (erkės įsisiurbimo vietoje) viena ar net kelios raudonos arba elipsės formos ryškiais kraštais dėmės. Jų vietoje oda gali būti jautri, ją palietus jaučiama šiluma. Per kelias dienas paraudimas gali išplisti iki 5 cm diametro ir daugiau. Vėliau šis paraudimas gali pranykti, bet liga progresuoja toliau. Gali prasidėti kiti požymiai: galvos skausmai, ankstyvas nuovargis, nerimas. Vėlesnėse ligos stadijose – gali pasireikšti nervų sistemos pažeidimų, sąnarių, raumenų, akių, širdies pažeidimų. Negydoma Laimo liga gali tapti lėtine, vis labiau pažeisdama smegenis, nervus, širdį, sąnarius.

9. Atsakymas.

Ne visos erkės yra užsikrėtusios, o ir tos ne visada spėja perduoti ligų sukėlėjus. Tad pastebėjus įsisiurbusią erkę, reikia kuo skubiau ją ištraukti. Prieš traukdami nenaudokite riebalų ar kitų medžiagų – pašaliniai dirgikliai suintensyvina erkės mitybą. Traukdami pincetu erkės nesukiokite į visas puses, o traukite staigiu judesiu. Erkės straubliukas turi mažų kabliukų, kurių pagalba įsitvirtina odoje, todėl pašalinus erkę, jis gali likti odoje. Pašalinus erkę, įkandimo vietą dezinfekuojame.

Į laboratoriją vežti atlikti ištrauktos erkės tyrimus neverta – efektyvių prevencinių priemonių, galinčių padėti apsisaugoti nuo šios erkės, jei ji ir buvo infekuota, įkandimo nėra.

10. Atsakymas

Patikimiausia apsauga nuo erkinio encefalito – **skiepai**. Erkinio encefalito vakcina, kurios patikimumas iki 98 proc., vaikus galima skiepyti nuo metų. Skiepijama tris kartus, galima pasirinkti įprastą ir greitesnę skiepijimo schemą.

11. Atsakymas

Labai patikimas apsaugojimo nuo erkių įkandimo būdas – tinkami drabužiai ir repelentai (erkes atbaidančios medžiagos). Einant į mišką, reikėtų apsivilkti šviesiais drabužiais: viršutinė aprangos dalis turėtų būti ilgomis rankovėmis, kurių rankogaliai gerai priglustų prie riešo; kelnių klešnių apačia taip pat turėtų būti gerai prigludusi prie kūno. Galvą patartina apsirišti skarele arba užsidėti gerai priglundančią kepurę.

Efektyviausia repelentų veiklioji medžiaga – DEET (dietiltoluamidas). Tik atkreipkite dėmesį į purškalo ar tepalo gamintojų patarimus. Vaikams būtina naudoti tik vaikams skirtus produktus.

Grįžus iš miško, kūną būtina gerai apžiūrėti. Vilkėtus drabužius reikėtų pakabinti negyvenamoje patalpoje arba saulėtoje vietoje (sausame ore erkės išgyvena labai trumpai).

**AČIŪ
UŽ DĖMESĮ!**

